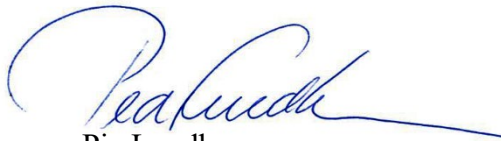

Instruktion för identitetskontroll av patient

Denna instruktion gäller för identitetskontroll av patient i Region Skåne. Vårdgivare som bedriver hälso- och sjukvård på uppdrag av Region Skåne har skyldighet att följa de legala krav som ligger till grund för instruktionen.

Härmed beslutas att

- Instruktion för identitetskontroll av patient fastställs.
- Anvisning ”Identitetskontroll – legitimering” daterad 2012-10-16 upphör att gälla.

Pia Lundbom
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Koncernkontoret
Området för strategisk
krisberedskap, säkerhet och miljö

My Haväng Wallin
Informationssäkerhetsspecialist
My.HavangWallin@skane.se

Instruktion

Datum: 2022-04-26
Dnr: 2022-O000001

2 (11)

Instruktion för identitetskontroll av patient

1 Versionshistorik

Datum	Namn	Åtgärd
2022-04-26	My Haväng Wallin, Malin Nyman	Första version

Innehåll

1	Versionshistorik.....	3
2	Bakgrund	3
3	Syfte.....	3
4	Legala krav och styrande förutsättningar	4
5	Ansvar.....	4
6	Legitimationen styrker personers rätt till vård i Region Skåne.....	4
7	Identitetshandlingar	5
7.1	Godtagbara identitetshandlingar för legitimering i Region Skåne	5
7.1.1	E-legitimation	5
7.2	Ej godtagbara identitetshandlingar för legitimering i Region Skåne.....	6
8	Identitetskontroll av patient.....	6
8.1	Dokumentation av identitetskontroll	7
8.2	Om godtagbar identitetshandling saknas eller om identitet ej går att fastställa. 7	
8.3	Identitetsband (id-band).....	8
8.4	Hantering vid misstanke om eller bekräftat missbruk av annans identitet	8
8.4.1	Rättelse i journal.....	9
8.5	Barn.....	9
9	Termer, begrepp och definitioner	9
10	Bilaga 1 – Länkar	11

2 Bakgrund

Fallen med olovlig identitetsanvändning har ökat i samhället. Även vården är berörd. Utifrån ett patientsäkerhets- och patientintegritetsperspektiv är det viktigt att fastställa varje patients identitet för att kunna garantera trygghet och säkerhet i alla kontakter med en vårdgivare. Det handlar dels om att journalen ska föras på rätt patient, dels om tillgång till korrekt information om patienten. Identitetskontroll i hälso- och sjukvården ska genomföras för att tillgodose både patientsäkerhets- och informationssäkerhetskrav.

3 Syfte

Denna instruktion gäller för identitetskontroll av patient i Region Skåne. Syftet med instruktionen är att skapa en enhetlig hantering för säker identifiering av patienter samt motverka förväxling och identitetsstöld.

4 Legala krav och styrande förutsättningar

Patientdatalagen (2008:355) och Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:40) om journalföring och behandling av personuppgifter i hälso- och sjukvården anger krav på säker identifiering av patient för att kunna garantera trygghet och säkerhet i en patients alla kontakter med vårdgivaren. HSLF-FS 2016:40 ålägger dessutom alla vårdgivare att ha rutiner som säkerställer att det är möjligt att föra patientjournal när en patients identitet inte kan fastställas, en patient saknar svenskt personnummer eller en patient har skyddade personuppgifter.

I förordning (2008:363) om provtagning för hivinfektion föreskrivs att patient har rätt att vara anonym i vården för sådan provtagning, förutsättningen är dock att patienten har begärt anonymitet. Vid ett positivt svar bortfaller anonymitetsskyddet och uppgifterna ska föras in i patientjournalen under fullständigt personnummer och namn.

Vid sterilisering måste patienten vara svensk medborgare eller bosatt i Sverige. Det allmänna kravet på legitimering gäller alltså och patienten måste därutöver styrka sitt medborgarskap eller bosättning.

Socialstyrelsen föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2015:15) om vissa åtgärder i hälso- och sjukvården vid dödsfall reglerar identifiering i samband med dödsfall.

5 Ansvar

Vårdgivaren ansvarar för att det finns upprättade instruktioner för identitetskontroll av patient.

Verksamhetschef ska med stöd av denna instruktion se till att det finns dokumenterade rutiner för att genomföra och registrera identitetskontroll av patienter, samt se till att dessa görs kända inom verksamheten. Verksamhetschefen har dessutom ett övergripande ansvar för att uppföljning och kvalitetsgranskning av identitetskontroll sker. Avvikelse och eventuella personuppgiftsincidenter hanteras enligt gängse regionala rutiner.

Hälso- och sjukvårdspersonal eller motsvarande som utför en medicinsk åtgärd eller annan arbetsuppgift som kräver säkerställande av patientens identitet ansvarar för att denna instruktion följs.

Om en patient önskar framföra synpunkter ska hen i första hand vända sig till berörd verksamhet, för mer information se [Om du inte är nöjd med vården - Region Skåne \(skane.se\)](#). Patienten kan också vända sig till Patientnämnden, se mer information på [Patientnämnden Skåne - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#).

6 Legitimationen styrker personers rätt till vård i Region Skåne

Att fastställa varje patients identitet är viktigt för att kunna ge trygg och säker vård. Det innebär en risk att vårda någon utan att veta vem det är.

Identitetshandlingen är även ett sätt för patienten att styrka sin rätt till den regionalt finansierade vården, som huvudsakligen grundar sig på folkbokföringen. Personer som

inte är folkbokförda i Sverige (såväl utlandssvenskar som utländska medborgare) måste alltid styrka sin rätt till regionalt finansierad vård genom exempelvis LMA-kort, europeiskt sjukförsäkringskort (EU-kort) eller annat giltigt intyg. Särskilda regler finns för personer som lever i Sverige utan nödvändiga tillstånd, se [Asylsökande och papperslösa - Patientavgifter - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](#).

7 Identitetshandlingar

Nedan listas de identitetshandlingar som i Region Skåne bedöms vara godtagbara respektive ej godtagbara. För att vara godtagbar måste identitetshandlingen vara giltig.

7.1 Godtagbara identitetshandlingar för legitimering i Region Skåne

- id-kort utfärdat av Skatteverket
- svenskt pass med vinröd pärm (ej provisoriskt pass)
- svenskt nationellt id-kort utfärdat av Polismyndigheten
- svenskt körkort
- svenskt SIS-märkt id-kort utfärdat av t ex en bank, ett företag, eller en myndighet
- svenskt tjänste- eller id-kort utfärdat av en statlig myndighet
- EU-pass som är utfärdat från och med 1 september 2006 eller senare
- Pass utfärdat av Island, Lichtenstein, Norge eller Schweiz från och med den 1 september 2006 eller senare.
- Nationellt id-kort för EU-medborgare som är utfärdat från och med den 2 augusti 2021 enligt EU-förordningen 2019/1157 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare. Observera att det inte är tillräckligt att kortet är utfärdat från och med detta datum, det ska även uppfylla vissa säkerhetskrav¹.

7.1.1 E-legitimation

Om en e-legitimation har kvalitetsmärket Svensk e-legitimation betyder det att e-legitimationen är granskad och godkänd av staten. Det innebär att det går att lita på de e-legitimationer som har klarat granskningen. E-legitimationer finns i olika varianter; i mobilen, i datorn eller på en fysisk legitimation.

I kontakt med patient godtas i Region Skåne endast e-legitimationer som är godkända för Svensk e-legitimation². Dock innebär det inte att alla godkända e-legitimationer kan hanteras i alla Region Skånes system. Exempel på e-legitimationer för privatpersoner i Region Skåne är Mobilt BankID, Freja eID plus och BankID på fil.

---

¹ Kortet ska ha ett maskinläsbart fält (MRZ), benämningen "identitetskort" eller en annan väletablerad nationell benämning på den utfärdande medlemsstatens officiella språk. Ordet "identitetskort" ska anges på minst ett annat av EU:s officiella språk. På framsidan ska kortet ha landskoden med två bokstäver för utfärdande medlemsstat, utformad som negativt ursparad text i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor. Två fingeravtryck och ansiktsbild ska sparas i ett lagringsmedium på kortet.

² För mer information om aktuella godkända e-legitimationer se [DIGG – Myndigheten för digital förvaltning | DIGG](#)

Vid patientkontakt som sker via telefon eller video och som avser en vårdkontakt ska patientens identitet styrkas. Ett sätt är att patienten identifierar sig med e-legitimation³.

7.2 Ej godtagbara identitetshandlingar för legitimering i Region Skåne

Eftersom annat lands nationella id-kort inte omfattas av en gemensam standard i den gemensamma EG-förordningen 2252/2004 räknas inte dessa som en godtagbar identitetshandling, med undantag för nationellt id-kort för EU-medborgare som är utfärdat från och med den 2 augusti 2021 enligt EU-förordningen 2019/1157 om säkrare identitetskort för unionsmedborgare (se under rubrik Godtagbara identitetshandlingar för legitimering i Region Skåne). Migrationsverkets uppehållstillståndkort (UT-kort) är inte en godtagbar identitetshandling utan visar enkom att personen fått tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd i Sverige.

LMA-kort är inte en godtagbar identitetshandling utan är ett bevis på att personen är registrerad hos Migrationsverket med de personuppgifter som står på kortet. Personen kan ändå ha rätt till vård, för mer information se [Vårdgivare Skåne](#).

Om patient som är utländsk medborgare saknar godtagbar id-handling vill begära intyg gällande sin vård i Region Skåne kan intyget utfärdas under reservidentitet. Det är upp till patienten att styrka sin identitet när hen vill åberopa intyget gentemot en annan myndighet. Om patienten åberopar intyg gäller även bestämmelsen i 17 kap. 2 § utlänningslagen (2005:716) det vill säga att om en utlänning i ett ärende åberopar ett intyg om sin psykiska eller fysiska hälsa, ska en hälso- och sjukvårdsmyndighet på begäran av den myndighet eller domstol som handlägger ärendet lämna de upplysningar som behövs för att bedöma uppgifterna i intyget. Regeln är sekretessbrytande.

8 Identitetskontroll av patient

Inför all planerad vård, behandling eller provtagning ska det framgå i kallelsen att legitimation ska tas med.

Personer som söker vård i Region Skåne måste identifieras på ett säkert sätt oavsett vilken typ av vårdkontakt som genomförs. Generellt gäller att alla personer som söker vård ska legitimera sig med godtagbar identitetshandling.

Identitetskontroll ska ske varje gång en person blir föremål för en medicinsk åtgärd. Med ”medicinsk åtgärd” avses i det här sammanhanget sådan åtgärd där det har betydelse att den utförs på rätt patient och där journalföring ska ske. Om patienten sedan tidigare är känd behöver identitetskontroll ej ske. Ansvarig vårdpersonal måste i varje enskilt fall avgöra om identitetskontroll är nödvändig eller ej.

Ovanstående innebär dock inte att patienten måste kunna identifiera sig för att överhuvudtaget få vård, se nedan om information som ges till patienter som inte kan eller vill identifiera sig.

---

³ För samtal via telefon finns exempelvis tjänsten ”autentisering med mobilt bank-id för telefonsamtal”. För mer information kontakta förvaltningens verksamhetsansvarig för telefoni.

Även patienter med skyddade personuppgifter ska kunna identifiera sig med godtagbar identitetshandling.

Tjänsteman vid kommunal eller statlig myndighet som har en yrkesmässig relation till patienten, exempelvis polis i tjänst eller anställd vid Kriminalvården, kan intyga identitet på en patient. Uppdraget ska styrkas med tjänstemannens legitimation.

Undantag från kravet på identitetskontroll är om en person vill hivtesta sig. Personen har rätt att vara anonym, se kap 4.

8.1 Dokumentation av identitetskontroll

På vilket sätt patienten identifierats dokumenteras på väl synlig plats i patientjournal eller i annat lämpligt vårddokumentationssystem. Detta görs vid ankomst till vårdenheten samt i mötet mellan den behandlande hälso- och sjukvårdspersonalen och patienten.

Om patienten inte identifierat sig ska det framgå av patientjournalen om patientens identitet är styrkt på annat sätt än genom identitetshandling, exempelvis via patientkännedom, vårdnadshavare eller medföljande tjänsteman. Observera att vårdnadshavares eller tjänstemannens identitet inte ska dokumenteras i patientens journal.

8.2 Om godtagbar identitetshandling saknas eller om identitet ej går att fastställa

Alla vårdsökande har rätt till en medicinsk bedömning och vid behov vård, oaktat godtagbar identitetshandling eller ej. Ingen kan nekas akut vård på grund av att personen saknar legitimation.

En kombination av uppgifter kan hjälpa hälso- och sjukvårdspersonal att säkerställa en patients identitet. Ett sätt är att ställa kontrollfrågor. Exempel på frågor är när, var och av vilken anledning personen senast sökte vård. Det kan även vara med hjälp av LMA-kort eller utgången identitetshandling tillsammans med andra intyg. Personal måste i varje enskilt fall göra en bedömning om identitet går att fastställa på en person som inte kan uppvisa godtagbar identitetshandling.

Om en utländsk medborgare med svenskt personnummer saknar svensk legitimation kan identiteten kontrolleras genom att jämföra pass och personbevis så att födelsedatum och namn överensstämmer.

I de fall tveksamhet om personens identitet uppstår ska reservidentitet användas. Reservidentiteten ska kopplas till rätt personnummer så snart identiteten fastställts. Flera reservidentiteter bör i största möjliga mån undvikas. Mer information om hantering av reservnummer, se [Manualer - PASiS - Vårdgivare Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/Manualer/PASIS/Vardgivare).

Om identiteten ej går att fastställa ska personen informeras om att:

- Reservidentitet kommer användas.
- En anteckning om att identiteten inte är fastställd journalförs.

- Vissa behandlingar inte kan ske (exempelvis sterilisering).
- Intyg om vården eller för rättsliga sammanhang inte kan utfärdas.
- Personen kan bli skyldig att betala hela vårdkostnaden själv om hen inte kan styrka sin identitet.

Om personen vägrar legitimera sig ska hen informeras om att:

- Orsakerna till identitetskontrollen (patientsäkerhet och förebyggande av olovlig identitetsanvändning).
- Reservidentitet kommer användas.
- En anteckning om att identiteten inte är fastställd journalförs.
- Vissa behandlingar inte kan ske (exempelvis sterilisering).
- Intyg om vården eller för rättsliga sammanhang inte kan utfärdas.
- Personen kan bli skyldig att betala hela vårdkostnaden själv om hen inte vill styrka sin identitet.

En person som får betala hela kostnaden för vårdbesöket på grund av att hen inte kan eller vill styrka sin identitet, ska informeras om rätten att få beloppet återbetalt.

Patient som uppges sakna giltig identitetshandling eller uppvisar en föråldrad identitetshandling bör uppmanas att skaffa ny sådan via exempelvis Skatteverket eller Polismyndigheten.

8.3 Identitetsband (id-band)

Identitetskontroll ska alltid göras vid påsättande av id-band. Patienten ska ges tillfälle att själv kontrollera att uppgifterna är riktiga. Bandet ska dateras och signeras av ansvarig. Därefter kan identiteten kontrolleras mot id-bandet. Id-band får inte avlägsnas under vårdtiden annat än av medicinska skäl, till exempel vid överkänslighet. Endast läkare eller sjuksköterska får fatta beslut om att ta av en patients id-band, och det ska då dokumenteras i patientjournalen. Om id-bandet går sönder eller faller av ska det ersättas med ett nytt efter att identiteten återigen säkerställts.

Nyfödda barns identitet säkerställs genom att mor och barn förses med ett i förväg numrerat identitetsband med ett unikt så kallat barnnummer. Vid flerbörd får varje barn ett eget nummer och modern förses med ett id-band för varje barn. Identitetsbandet sätts på innan navelsträngen klipps av eller så snart det är möjligt. Även dödfödda barn ska förses med id-band.

Id-bandet får inte avlägsnas på avliden patient, utan ska följa med till bårhuset.

8.4 Hantering vid misstanke om eller bekräftat missbruk av annans identitet

Vid misstanke om missbruk av annan persons identitet ska alltid ansvarig chef informeras. Att använda någon annans identitet är generellt sett inte ett brott som ger rätt att bryta hälso- och sjukvårdssekretessen. Däremot kan det i kombination med andra beteenden, som exempelvis försök till att få narkotikaklassade läkemedel utskrivna i annans namn, vara ett brott som möjliggör att sekretessen bryts och polisanmälan kan göras. Detta är en bedömning som måste ske i varje enskilt fall. För stöd vid bedömning kontakta i första hand förvaltningens informationssäkerhetsansvariga.

Verksamhetschefen ansvarar för att den drabbade personen informeras. Den drabbade bör uppmanas att polisanmäla händelsen och att bestrida eventuella vårdfakturor.

Misstänkt eller bekräftat missbruk av identitet ska dokumenteras i patientadministrativt system för aktuell patient samt i den eller de patientjournaler som kan innehålla felaktiga uppgifter. Verksamhetschefen ansvarar för att avvikelserapportering görs i systemstöd för avvikelshantering. Händelsen kan behöva utredas av förvaltningens dataskyddssamordnare enligt gällande instruktion för personuppgiftsincidenter. Dataskyddssamordnaren ska informeras snarast då krav på skyndsamt rapportering av personuppgiftsincidenter föreligger.

8.4.1 Rättelse i journal

Om det kan konstateras att uppgifter felaktigt förts in i en patientjournal, eller annat vårddokumentationssystem, ska rättelse göras i enlighet med [Instruktion Journalförstöring och rättelse av journal, 2018-10-31](#). Vid osäkerhet om patientens rätta identitet upprättas en journal under reservidentitet⁴ till vilken berörda journaluppgifter flyttas. Om ansvarig gjort bedömningen att informationen är riktig har personen alltid rätt att få en anteckning i patientjournalen om att hen anser att uppgifterna är felaktiga. Patienten kan även ansöka om journalförstöring hos Inspektionen för vård och omsorg, IVO.

8.5 Barn

Om barnet har en godtagbar identitetshandling ska den i första hand användas. Barns identitet kan också styrkas av vårdnadshavaren. Enbart barnets vårdnadshavare har rätt och skyldighet att bestämma i frågor som rör barnets personliga angelägenheter, om inte barnet bedöms moget att kunna bestämma helt eller delvis själv. Därför måste personalen förvissa sig om att medföljande vuxen är barnets vårdnadshavare. Vid osäkerhet bör kontroll göras via befolkningsregistret. Är medföljande vuxen inte barnets vårdnadshavare måste barnets vårdnadshavare informeras. Det är dock enbart barnets vårdnadshavare eller barnet själv, beroende på mognad, som kan samtycka till vård och behandling. Efter vårdnadshavares medgivande kan medföljande annan vuxen få ta del av sekretessbelagd information om barnet. Medföljande vuxen måste kunna legitimera sig. I akuta situationer måste barnet beredas vård även utan vårdnadshavarens samtycke eller legitimering.

Regelverket kring identifiering och identitetsband enligt denna instruktion ska följas så långt som är möjligt.

9 Termer, begrepp och definitioner

LMA-kort	LMA betyder lagen om mottagande av asylsökande. LMA-kort utfärdas av Migrationsverket som bevis på att den asylsökande har rätt att vara i Sverige under tiden ansökan handläggs.
----------	---

⁴ Se [Anvisning Identitetshantering för patient, 2012-10-15](#)

SIS-märkt id-kort	Korten utfärdas och tillverkas under strikt kontroll enligt den svenska standarden SS 614314, som tagits fram inom SIS (Swedish Standard Institute). Reglerna syftar till att säkerställa säkerheten i utfärdade ID-kort.
Migrationsverkets uppehållstillståndskort (UT-kort)	Utfärdas av Migrationsverket som bevis på att personen har tillstånd att vara i Sverige.
Vårdenhet	Organisatorisk enhet som tillhandahåller hälso- och sjukvård och definieras av det område som en verksamhetschef ansvarar för. Exempel: Vårdcentral, klinik, privat läkarmottagning. I Region Skåne finns information om vilka vårdenheter som finns i Skånekatalogen. Informationen finns under rubriken på organisationsenheten. Där står ”Vårdenhet” om det är en vårdenhet.
Vårdgivare	Statlig myndighet, region och kommun i fråga om sådan hälso- och sjukvårdsverksamhet som myndigheten, regionen eller kommunen har ansvar för (offentlig vårdgivare) samt annan juridisk person eller enskild näringsidkare som bedriver hälso- och sjukvårdsverksamhet (privat vårdgivare).

10 Bilaga 1 – Länkar

[Freja eID - en mobil e-legitimation i form av en app – helt gratis](#)

[Godkända id-handlingar när du ansöker om id-kort | Skatteverket](#)

[Kontrollera giltighet för pass och nationellt id-kort](#)

[Kontrollera säkerhetsdetaljer i nationella id-kort](#)

[Kontrollera säkerhetsdetaljer i svenska pass](#)

[Polismyndigheten](#)

[PRADO - Public Register of Authentic travel and identity Documents Online](#) med information om utseende på andra länders passhandlingar.

[Skatteverkets identitetskort](#) med säkerhetsdetaljer.